

«Η Εκκλησία εκ φύσεως είναι ριζοσπαστική στα μέσα για την σωτηρία του ανθρώπου, και ταυτόχρονα αυθεντικά παραδοσιακή.»

Γέροντας Ελισαίος, Καθηγούμενος Ι.Μ. Σίμωνος Πέτρας.

Επιμέλεια: Κλεάνθης Νιζάμης, Υπ. Διδάκτορας Ηθικής, MSc Βιολόγος, Θεολόγος.

Π: Μέσα στις έκτακτες υγειονομικές συνθήκες πού βιώνει εδώ και δύο χρόνια ή ανθρωπότητα, ποιές αλλαγές πιστεύετε ότι έχουν συντελεσθεί στην ζωή τῶν Χριστιανῶν;

Γ: Κατ' ἀρχήν εὐχαριστῶ γιά τήν τιμή νά δώσω μία συνέντευξι στην καθόλα φιλότιμη φοιτητική προσπάθεια τοῦ περιοδικοῦ σας. Ὄντως εἶναι ὠραῖο, σύγχρονο καί ὠφέλιμο καί στό πλαίσιο τοῦ χρόνου μου φροντίζω νά διαβάζω κάποια ἄρθρα του. Βέβαια δέν ζῶ στόν σφυγμό τοῦ κόσμου, ἀλλά στόν ρυθμό καί τήν ἀτμόσφαιρα τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἐπομένως οἱ σκέψεις μου θά εἶναι ἐνός ἀγιορείτου πού τυχαίνει, λόγω τῆς διακονίας του, νά ἀφουγκράζεται προβλήματα καί προβληματισμούς ποικιλίας ἀνθρώπων πού ἐπισκέπτονται τήν Μονή. Ἄν καί ἡ ἐρώτησή σας ἀπαιτεῖ

είδικές γνώσεις τῆς συγχρόνου πραγματικότητας, κοινωνικῆς καί ἐκκλησιαστικῆς, θά προσπαθήσω νά εἶμαι ἐντός τοῦ θέματος.

Στό πρῶτο ἐρώτημα ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι σέ μιά πρώτη ματιά φαίνεται ὅτι ἔχουν συντελεσθεῖ ἀλλαγές στήν ζωή τῶν χριστιανῶν. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἔχουν ὑποστεῖ δυσκολίες ὅσες ὑπέστη καί ὅλη ἡ κοινωνία. Δημοσκοπήσεις καί ὅσες ἐν γένει ἀπόψεις κυκλοφοροῦν ποικιλοτρόπως καταλήγουν στό ἴδιο συμπέρασμα: «ἡ κοινωνία βρίσκεται σέ βρασμό μέ χαλασμένο θερμοστάτη». Ἡ πανδημία ἔβρεξε «ἐπί δικαίους καί ἀδίκους». Κυριαρχεῖ παντοῦ, στήν ἀρχή πιό ἔντονα, τώρα πιό ἥπια, τό ἄγχος, ἡ ψυχική ἐξάντληση, ὁ φόβος, ἡ αἴσθηση τῆς ρουτίνας, ἡ διστακτικότητα, ἡ καχυποψία, ἡ θλίψη. Καί αὐτό δέν εἶναι παράλογο, διότι γενικά οἱ ἐπιδημίες-πανδημίες -αὐτό εἶναι κανόνας, ὄχι ἐξαίρεση-, ἀλλάζουν τήν ἱστορία, τήν τοπική καί παγκόσμια. Μοιάζουν σάν τούς ἀσκούς τοῦ Αἰόλου καί ἀποκαλύπτουν «τούς διαλογισμούς τῶν καρδιῶν», τῆς κοινωνίας καί κάθε ἀνθρώπου ξεχωριστά, τόν λόγο καί τόν τρόπο μέ τά ὁποῖα πορεύονται μέσα στήν ἱστορία.

Οἱ πιστοί χριστιανοί ὡς πρός τίς ψυχικές ἐπιβαρύνσεις, εἴτε αὐτές ἐμφανίζονται σάν παθολογικά φαινόμενα, εἴτε εἶναι περιστασιακές ἀτομικές ἢ οἰκογενειακές, ἔχουν καλύτερη ἀσπίδα προστασίας καί πλεονεκτοῦν στά μέσα ἀντιμετώπισης ἀπ' ὅσους, θά λέγαμε, δέν ἔχουν σχέση μέ μιά ἐκκλησιαστική κοινότητα ἢ πνευματική ἀναφορά. Ἀκόμη καί ἡ μοιραία ἀπομόνωση, λόγω περιοριστικῶν μέτρων, γιά τούς χριστιανούς δέν ἦταν καί δέν εἶναι μιά ψυχική ἀπομόνωση, ἀλλά μόνωση μέ τήν αἴσθηση τῆς μυστικῆς κοινωνίας στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας μέ τήν προσευχή, τήν μελέτη, τήν, ἔστω περιορισμένη, λατρεία καί προσφορά. Ἐνῶ ὁ κόσμος στήν ἀρχή τοῦ ἐγκλεισμοῦ μιλοῦσε γιά πράγματα πού πρώτη ἴσως φορά ἐκτιμοῦσε τόσο, ἐνῶ στήν πραγματικότητα τά ὑποτιμοῦσε, οἱ χριστιανοί αὐτά τά ἔχουν, σχεδόν πάντα, σάν δεδομένα, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς πρωτοφανέστερες συνθήκες καί δυσκολίες, καί δέν ἀφήνουν νά ὑπερισχύσουν οἱ τοξικές καί φοβικές ἐκδοχές ἀντιμετώπισεως ἐνός «ἰσχυροῦ» ἀντιπάλου. Ἀναφέρομαι σ' αὐτά, ὄχι ὡς ἄγνωστα, ἀλλά γιά νά τονίσω τό συγκριτικό πλεονέκτημα τοῦ πνευματικοῦ ὀπλοστασίου τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία φυλάσσει στά ἀμπάρια της «μέλι, κερὶ καί λιβάνι» γιά τήν θεραπεία ψυχῶν καί σωμάτων.

Άσφαλῶς στόν τόπο ἀσκήσεως τῆς προσωπικῆς πνευματικῆς ζωῆς καί τῆς συμμετοχῆς στήν λατρεία, τά μυστήρια καί τίς λοιπές δράσεις προσφορᾶς, ὑπῆρξαν καί διατηροῦνται περιορισμοί καί ἀλλαγές, τά ὁποῖα, ἐμπιστευόμενοι στίς συντεταγμένες ἡγεσίες τῆς Πολιτείας καί τῆς Ἐκκλησίας, ἀποβλέπουν στήν προστασία τῆς δημόσιας ὑγείας καί ἔχουν προσωρινό χαρακτήρα. Ὅμως αὐτά, πέρα ἀπό τήν εὐλογη ἀντίδραση πού φέρνουν, εἶναι ἐξωτερικά καί προσωρινά. Αὐτά τά στερητικά μέτρα εἶχαν γιά πολλούς μία θετική ἀντίδραση. Δηλαδή ἔφεραν μιά προσμονή καί μιά δίψα. Αὐτό πού φαινόταν δεδομένο καί τό ἔχασαν νοιώθανε νά τούς λείπει. Συνειδητοποίησαν πολλοί τήν ἀξία τοῦ ἐκκλησιασμοῦ καί τό γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τροφός καί τά Μυστήρια δίνουν τήν ὄντως Ζωή. Ἐπειτα, ἡ ἀγωνία γιά τήν ὑγεία ὁδήγησε πολλούς σέ προσευχή τόσο γιά τούς ἴδιους καί τούς οἰκείους τους, ὅσο καί γιά ἄλλους ἀνθρώπους πού ἀντιμετώπιζαν πρόβλημα. Ἡ καθημερινή μάλιστα συνάντηση τῆς ἀπειλῆς τοῦ θανάτου, σέ οἰκείους, φίλους, ἀδελφούς, νοηματοδότησε εὐεργετικά τόν τρόπο ζωῆς καί συμπεριφορᾶς. Ὅμως τά ὑποστηρικτικά αὐτά μέτρα διευκολύνσεως γιά τήν παρακολούθηση τῶν ἀκολουθιῶν ἢ συνάξεων, πρέπει νά θεωροῦνται καί αὐτά προσωρινά καί νά μή μείνουν ὡς πιά εὐκόλος καί ἀτομικός τρόπος συμμετοχῆς στήν ἐκκλησιαστική ζωή.

Ἀκόμη ἡ πανδημία ὑποχρέωσε καί τούς πιστούς νά ἐξετάσουν τόν τρόπο εἰρηνικῆς καί δημιουργικῆς συμβίωσης στήν οἰκογένεια, στήν δική τους «κατ' οἶκον ἐκκλησίαν», καθώς καί νά μετρήσουν τό πνεῦμα ἠθικῆς εὐθύνης καί σεβασμοῦ ὁ ἕνας πρὸς τόν ἄλλον.

Δόθηκε ἀκόμη ἡ ἀφορμή νά προβληματισθεῖ ὁ πιστός στό θέμα τῆς πνευματικῆς καθοδηγήσεως, πού ἀποτελεῖ καίριο θέμα τῆς ζωῆς του καί λειτουργεῖ ὡς πόλος ἐνότητος καί ὠριμάνσεως ἐν Χριστῷ.

Ἡ κυριώτερη ὅμως ἀλλαγή πού ἦλθε στό φῶς μέσα στίς ἕκτακτες ὑγειονομικές συνθῆκες εἶναι ἡ ἀτομική καί μεμονωμένη ἔκφραση μέ διάφορους τρόπους στά μέσα ἐνημερώσεως, ἀπόψεων σχετικῶν μέ τά θέματα τῆς πανδημίας πού καλλιεργοῦν τήν τάση διχασμοῦ καί διασπάσεως τῆς ἐνότητος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Δέν εἶναι αὐτό κάτ' ἀνάγκη κακό οὔτε εἶναι κάτι πρωτοφανές, ἀλλά τείνει μέ τήν πανδημία νά λάβη φανατικές διαστάσεις καί νά ντυθεῖ τόν μανδύα μιᾶς ιδεολογίας. Δέν ὑπάρχει, κατά μίμηση τῆς ἐπιστημονικῆς κοινότητος, διάλογος ἢ

υπεύθυνες ομάδες εργασίας τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου διεξάγονται συζητήσεις, ἐξετάζονται ἐπιλογές καί λαμβάνονται ἀποφάσεις. Αὐτό θά ἦταν ἐπωφελές καί παιδαγωγικό, ἰδιαίτερος χρήσιμο γιά τήν διαμόρφωση ἑνός κοινοῦ πλαισίου ἐκφράσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως καί ἐνημερώσεως κάθε ἐνδιαφερομένου.

Ἐν τέλει οἱ ἀλλαγές πού εἶναι ἐμφανεῖς μέ τήν πανδημία στήν ζωή τῶν χριστιανῶν, διαγράφουν μία ἀπειλή, ὅμως ἀποτελοῦν καί σημαντική εὐκαιρία ἀναστοχασμοῦ καί ἀνακάλυψης μιᾶς πιά οὐσιαστικῆς σχέσεως μέ τήν ἐκκλησιαστική παράδοση καί ζωή, τά ὅποια δέν ξεχωρίζουν τήν κοινωνική καί πνευματική ζωή, ἀλλά τήν ταυτίζουν στό ὄραμα τοῦ ἐν Χριστῷ «καινοῦ ἀνθρώπου».

Εἶναι ἐνδιαφέρον νά προσέξουμε μία παράγραφο τοῦ μηνύματος τῶν Χριστουγέννων τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου, ὅπου σημειώνονται τά ἐξῆς : «Ἀπαιτεῖται εἰς τήν ἐποχήν μας ποιμαντική φαντασία, διάλογος ὄχι ἀντίλογος, μετοχή ὄχι ἀποχή, συγκεκριμένη πρᾶξις ὄχι ἀπόκοσμος θεωρία, δημιουργική πρόσληψις ὄχι γενική ἀπόρριψις. Ὅλα αὐτά δέν λειτουργοῦν εἰς βάρος τῆς πνευματικότητος καί τῆς λατρευτικῆς ζωῆς, ἀλλά ἀναδεικνύουν τήν ἀδιάσπαστον ἐνότητα τῆς λεγομένης «καθέτου» καί «ὀριζοντίου» διαστάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς παρουσίας καί μαρτυρίας. Πιστότης εἰς τήν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἐγκλωβισμός εἰς τό παρελθόν, ἀλλά ἀξιοποίηση τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος προσφυῶς ἐν τῷ παρόντι».

Π: Πώς ἡ Ἐκκλησία, ὡς πνευματικὴ Μητέρα, μπορεῖ νά συμβάλει στήν πνευματικὴ διαχείριση τῶν κρίσεων τῶν ἀνθρώπων;

Γ: Σέ μιά γενικόλογη διατύπωση ἀσφαλῶς ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μητέρα, ὅπως τό λέτε, πού ἀγκαλιάζει τά παιδιά της μέ τό χᾶδι τῆς χάριτος, τά θηλάζει μέ τό ζωοποιό αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τά παρηγορεῖ μέ τήν δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀναπτερώνει τήν ἀπολελυμένη χαρά καί δίνει τήν ἐλπίδα τῆς νίκης κατά τοῦ θανάτου προβάλλοντας τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Κάνει ἰκανό ἕναν ἄνθρωπο νά διαχειριστεῖ αὐτήν καί ἄλλες κρίσεις καλλιεργώντας τό φρόνημα τῶν ἁγίων, τήν ἀμετακίνητη πίστη τους, τήν ἀκατάβλητη ἀνδρεία, τήν ζωηρή μαχητικότητα, τό ἀπόλυτο δόσιμο στό θέλημα τοῦ Κυρίου.

Πιό συγκεκριμένα ὅμως ἡ Ἐκκλησία δέν ἀντιπαρατίθεται μέ τό ποιμνιό της, οὔτε κρίνει ἢ καταδικάζει τίς σκέψεις, τοὺς φόβους ἢ τίς ἐνέργειές του, ἀλλά ἀγκαλιάζει τοὺς φόβους καί τοὺς προβληματισμούς, τοὺς ἀξιολογεῖ καί στό πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου τά θεραπεύει. Πρό παντός κλειδί τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας εἶναι ἡ καλλιέργεια σχέσης ἐμπιστοσύνης μέ τό ποιμνιό της γιά νά γίνεται ἀποδεκτός ὁ λόγος της, ἀλλά καί μεταξύ τῶν πιστῶν ὁ τονισμός τῆς ἔννοιας τοῦ ἑνός σώματος, ὅπου ὅλοι μοιράζονται ἀπό κοινοῦ τήν πίστη, τήν διακονία, τήν ἀλληλοκατανόηση, τήν ἀγάπη καί φιλανθρωπία.

Ἡ παροῦσα κρίση ἀποτελεῖ εὐκαιρία ὥστε ἡ Ἐκκλησία, συλλογικά καί τοπικά, νά ὀργανωθεῖ καλύτερα καί νά δημιουργήσῃ ὁμάδες ἐργασίας γιά τήν μελέτη ἀντιμετωπίσεως κρίσεων μέσα στίς σύγχρονες ἐξελίξεις καί στίς ἑκτακτες συνθῆκες. Ὑπάρχουν ἀσφαλῶς ἀνθεκτικές δομές στήν Ἐκκλησία, ἀλλά χρειάζονται ἐμπλουτισμό καί μεγαλύτερη ἔμπνευση.

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ἓνας ἀπειλητικός ἰός συστράτευσε σέ χρόνο ρεκόρ χιλιάδες ἐρευνητῶν, ὥστε νά γράφεται «σέ διάστημα μηνῶν ἡ ἐπιστήμη “κορωνοποιήθηκε”». Καμμία ἄλλη ἀσθένεια δέν εἶχε μελετηθεῖ τόσο ἐντατικά ἀπό τόσο μεγάλο πνευματικό κεφάλαιο τόσο σύντομα. Ἡ συλλογική προσπάθεια ἀπέδωσε καρπούς, ὥστε ἡ ἀνθρωπότητα νά ὠφεληθεῖ ἀπό τά κέρδη τῆς ἐπιστημονικῆς συστράτευσης καί ἡ ἐπιστήμη νά ὠφεληθεῖ ἀπό τά μαθήματα μεγάλης ἐμπειρίας. Ἡ ἐπιστήμη συστρατεύεται. Δέν εἶναι δίκαιο ὁ κατ' ἐξοχήν φορέας ἐνότητος, ἡ Ἐκκλησία, νά μή συστρατεύεται. Ἔτσι θά ὠφεληθεῖ ὁ κόσμος, ἡ ἀνθρωπότητα, ἀλλά καί ἡ Ἐκκλησία θά ἔχει πληρέστερη ἐμπειρία στήν διαχείριση κρίσεων πού, ὅπως λέγεται, εἶναι ἐπόμενες καί ἀναπόφευκτες. Αὐτές ὅμως θά βροῦν ἀπέναντί τους μία Ἐκκλησία πιό ἐμπειρη, πιό διακριτική, πιό σοφή. Ἐάν ἡ ἰατρική εἶναι σύν τοῖς ἄλλοις κοινωνική ἐπιστήμη, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἰατρική μεγάλης κλίμακος, ψυχῆς καί σώματος, ζωῆς καί θανάτου.

Π: Ἔνα ἀπό ὅσα ἀνεδείχθησαν στήν περίοδο αὐτή τῆς πανδημίας στήν ζωή μας ὡς Χριστιανῶν, εἶναι ἡ ἔλλειψη κατήχησης. Συζητήσεις γιά τό ἄν μέσω τῆς Θείας Μεταλήψεως μεταδίδεται ὁ ἰός, ἀτομικοποίηση τῆς θείας λατρείας ὡς τρόπου μετοχῆς στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας κ.ἄ. Ποιές πρωτοβουλίες θά μπορούσαν νά ληφθοῦν, ὥστε νά ἀξιοποιηθεῖ γόνιμα αὐτή ἡ περίοδος καί ἀντί γιά ἀφορμή ἀπομάκρυνσης ἀπ' τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, νά καταστῇ εὐκαιρία ἐπανευαγγελισμοῦ μας ὡς Χριστιανῶν;

Γ: Τό θέμα τοῦ ἐπανευαγγελισμοῦ τῶν χριστιανῶν «ἐντός τῶν τειχῶν» καί ἔξω αὐτῶν εἶναι μόνιμο καί δυσχερές ἀπό τήν ἀρχή τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας. Χρειάζονται πάντοτε Ἀπόστολοι, θερμουργοί ἄνδρες, νέοι ἀπόστολοι, πού θά μεταφέρουν τό σωτήριο μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου. Πρωτοβουλίες ὑπῆρχαν καί ὑπάρχουν, ὅπως παραδείγματος χάριν εἶναι ἡ δική σας προσπάθεια. Ἔνα περιοδικό, πού λειτουργεῖ σέ ἐθελοντική βάση σάν διακονία, εἶναι μία ποιμαντική πρωτοβουλία καί μία

πτυχή αποστολικού ζήλου και ποιμαντικής μέριμνας. Επίσης πολλές ένορίες ή οι πνευματικές κινήσεις υιοθετούν τις διπλές ή ακόμα και τις νυκτερινές Λειτουργίες. Οι διαδικτυακές συνάξεις έδειξε, σε πολλές περιπτώσεις, ότι προσέλκυσαν τον κόσμο και ξεδίψασαν την πνευματική τους δίψα. Μέσα από τις συχνότητες των εκκλησιαστικών ραδιοφώνων μπαίνει στα σπίτια των ανθρώπων ο εκκλησιαστικός ήχος και λόγος. Αυτές οι κινήσεις ποικίλλουν αναλόγως με την οργάνωση και τα πρόσωπα των εκκλησιαστικών φορέων και εξαρτώνται από τις έμπνεύσεις και τις γνώσεις τους.

Πέραν αυτών, επιτρέψτε μου να αναφέρω εν συνόψει τά εξής, πού αποτελούν διαχρονικά τον κορμό της βιώσεως της χριστιανικής πίστεως.

Πρώτα, όποιος εκλήθη σε μία διακονία μέσα στο σώμα της Έκκλησίας (έπισκοπή, ένορία, καθοδήγηση, μοναστήρι, πνευματική κίνηση, ιεραποστολή) να αφιερώνεται σ' αυτήν, ψυχῆ τε και σώματι, και να την έπιτελῆ έπιμελῶς, επειδή έπιβλέπων σ' αυτήν είναι ο άόρατος Θεός. Η διακονία του όφείλει να είναι πέρα από κάθε άτομική προβολή, ταπεινή και άνιδιοτελής. Να μην πολυπραγμονεί, αλλά να θεραπεύει τις ανάγκες του Κυριακού σώματος.

Δεύτερον, η εύαγγελική και χριστιανική άγωγή, ιδίως στην νεότητα, πρέπει να έχει βιωματικό χαρακτήρα, να καλλιεργεί την προσωπική σχέση με τον Θεό, να δίνει έμφαση και συμμετοχή στην λειτουργική ζωή και την έρμηνεία της.

Βίωση της χριστιανικής ζωής και της άληθινής γεύσης της χάριτος του Θεού, χωρίς νέα φιλοκαλική αναγέννηση με κέντρο την προσωπική προσευχή, την λατρεία και τά μυστήρια, στά ίχνη των παλαιών ήσυχαστών και των συγχρόνων αγίων, δέν υπάρχει. Όλα τά σχήματα και οι πρωτοβουλίες είναι καλά και έπωφελῆ, αλλά παρέρχονται. Τά βιώματα των αγίων όμως τρέφουν γενεές και γεννούν νέους αγίους.

Τέλος, μιά τρίτη αναγκαία μέριμνα είναι η καλλιέργεια και η άνάδειξη στελεχών πού θά έπανδρώσουν και θά διακονήσουν την Έκκλησία. Θα έλεγα ικανών και συνειδητοποιημένων στελεχών. Αν οι γονείς φροντίζουν την έπιμήκυνση του όνόματος, οι δάσκαλοι άναζητούν διαδόχους, πολύ περισσότερο η Έκκλησία χρειάζεται πνευματική κληρονομιά, δια-

δόχους και ἀποστόλους πού θά μεταφέρουν τό γνήσιο μήνυμα τοῦ Χριστοῦ ἀπό γενεά σέ γενεά, ἔμπρακτα, βιωματικά, αὐθεντικά.

Π: Ποιά εἶναι κατά τήν γνώμη σας τά κριτήρια πού πρέπει νά ἔχη ἡ Ἐκκλησία ὥστε νά προσαρμόζει τό μήνυμά της σέ κάθε ἐποχή, δίχως νά προδίδει τήν ἀλήθειά της;

Γ: Ἡ Ἐκκλησία ἐκ φύσεως εἶναι ριζοσπαστική στά μέσα γιά τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, καί ταυτόχρονα αὐθεντικά παραδοσιακή. Δέν εἶναι ἓνα ἰδεολόγημα πού ὑπόκειται σέ συνεχεῖς ἀλλαγές καί διαφημίσεις γιά τήν προσέλευση νέων ὁπαδῶν. Δέν ἔχει ὁπαδούς ἀλλά ἀδελφούς. Τό Εὐαγγέλιο εἶναι τό αὐτό χθές καί σήμερα καί στούς αἰῶνες. Ὁ Χριστός εἶναι ἀμετάθετο κριτήριο τῆς Ἐκκλησίας. Μπορεῖ οἱ ἐποχές νά ἀλλάζουν, ὅμως ὁ ἄνθρωπος παραμένει μέ τίς ἴδιες ὑπαρξιακές ἀνάγκες καί ἀγωνίες. Ἡ φθορά καί ὁ θάνατος εἶναι τό ἀξεπέραστο καί ἀγέραστο πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Ἐκκλησία ἀπαντᾷ σέ αὐτό τό πρόβλημα μέ τά ἴδια πάντα λόγια, «Χριστός Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν». Τό ἀναστάσιμο γεγονός σαρκώνεται στή ζωή καί τό ἔργο τῶν ἁγίων, γι' αὐτό καί ὅταν ἐγγίζεις ἓναν ἅγιο, ὁ φόβος διαλύεται σάν νυκτερινό ὄνειρο, ἀνθίζει στήν καρδιά ἡ χαρά, ἡ ἐλπίδα, ἡ ἴδια ἡ ζωή, δηλαδή ὁ Χριστός πού κατοικεῖ σέ ἓναν τέτοιο ἄνθρωπο καί πλημμυρίζει τήν ὑπαρξή του. Ἄς φέρουμε γιά παράδειγμα τόν Ἅγιο Παῖσιο. Οἱ ἄνθρωποι πού τόν πλησίαζαν δέν ἔψαχναν σέ αὐτόν μιά ἐπικαιροποιημένη, σύμφωνα μέ τήν ἐποχή, ἐκδοχή τῆς χριστιανικῆς θρη-

σκείας, αλλά λύση στα προβλήματά τους, θεραπεία στις ασθένειές τους, καθοδήγηση στη ζωή τους, δηλαδή έναν τρόπο να αντιμετωπίσουν την ύπαρξιακή τους αγωνία. Ο Άγιος πλημμύριζε από χάρη Θεοῦ, ἡ ὁποία ἀσκοῦσε μία ἀκταμάχητη ἐλκτική δύναμη χωρίς νά ὑπάρχει ἀνάγκη προσαρμογῆς τῆς πίστεως.

Ἡ Ἐκκλησία ὁμως δέν φοβᾶται γιά κάποιου εἴδους προσαρμογή καί πράττει μέ διάκριση τίς προσαρμογές πού δέν ἀφοροῦν τήν οὐσία τῆς πίστεως, ἀλλά ἄλλα χρήσιμα σχήματα, ὅπως ὁ κηρυκτικός λόγος, ὁ λειτουργικός χρόνος, ἡ συνετή χρήση τῆς τεχνολογίας στήν κατήχηση καί στήν ὀργάνωση τῶν δομῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης μπορεῖ νά χρησιμοποιοῦ ἐπιστημονικές ἀνακαλύψεις, ψυχολογικές προσεγγίσεις καί ἄλλες ἀνθρωπιστικές προτάσεις, ὅταν βοηθοῦν στήν μεταφορά τοῦ μηνύματός της καί στήν ἐπικοινωνία της μέ τόν κόσμο. Πάντα ὁμως ἡ καιομένη καρδιά κάθε ἀγωνιστῆ της παραμένει ὀρόσημο στήν Ἐκκλησία.

Π: Σύμφωνα μέ πλῆθος ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν τόσο στήν Ἑλλάδα ὅσο καί στό ἐξωτερικό, ἀπό τήν μελέτη τῶν λυμάτων παρατηρεῖται μία τεράστια ἔκρηξη τῆς χρήσης ψυχοφαρμάκων καί ἀντικαταθλιπτικῶν φαρμάκων. Πῶς ἡ πνευματική ζωή μπορεῖ νά βοηθήσει στήν ἀποφυγή ἢ ἀντιμετώπιση τῶν πνευματικῶν νοσημάτων;

Γ: Πρῶτα μία διόρθωση. Δέν πρόκειται γιά πνευματικά νοσήματα πού θεραπεύει ἡ χρήση ψυχοφαρμάκων, ἀλλά γιά ἐγκεφαλικές δυσλειτουργίες πού ἐπιδροῦν στόν ψυχικό κόσμο τοῦ ἀνθρώπου. Τό θέμα αὐτό εἶναι μεγάλο καί ἔχει πολλές εὐαίσθητες πτυχές. Μέ δύο λόγια ὁμως πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν ἀρνεῖται τίς ψυχοπαθολογικές διαταραχές τῶν ἀνθρώπων οὔτε τήν βοήθεια τῆς ἰατρικῆς ἢ ψυχιατρικῆς ἐπιστήμης. Ἀντίθετα συνεργάζεται γιά τήν βελτίωση τῆς σωματικῆς καί ψυχικῆς ὑγείας τους. Καί αὐτή ἡ συνεργασία πρέπει νά γίνει πιό ἀνοικτή πλέον γιά νά ξεπεραστοῦν προκαταλήψεις καί νά γίνει πιό μεθοδική καί ἀποτελεσματική.

Ἡ πνευματική ζωή, ἔχοντας ὡς κριτήρια τήν αὐτογνωσία, τήν ταπείνωση, τήν αὐθυπέμβαση τοῦ ἐγώ καί τήν παράδοση τοῦ εἶναι στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, μπορεῖ νά βοηθήσει ὄχι τόσο στήν ἀποφυγή, ἀλλά στήν ἀντιμετώπιση τῶν ψυχικῶν παθήσεων. Καί αὐτές οἱ παθήσεις δανερίζονται

νοσηρές έκδηλώσεις τοῦ ἐγώ καί τίς ἐπιδεινώνουν. Ὁ πνευματικός ἔλεγχος τοῦ ἐγώ ἀντανακλᾷ εὐεργετικά καί στά ψυχικά συναισθήματα.

Ἡ ἀποδοχή τῆς ψυχικῆς παθήσεως μέ ταπείνωση ἐπιτρέπει τήν κατά δύναμη ἄσκηση τῆς πνευματικῆς ζωῆς καί τῆς συνεργασίας μέ τούς ἄλλους, ἐνῶ ταυτόχρονα ἡ πνευματική ζωή ἐλαφρύνει τήν ἄρση τοῦ σταυροῦ τῆς ἀσθενείας. Δέν συγκρούονται, ἀλλά τό ἓνα βοηθεῖ τό ἄλλο. Ἔτσι ὁ Χριστός πού εἶπε, «δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καί πεφορτισμένοι, καί γώ ἀναπαύσω ὑμᾶς», γίνεται ἡ χαρά τῆς ψυχῆς, τό θάρρος καί ἡ ἐλπίδα. Νοιώθει ὁ ἄνθρωπος ὅτι δέν εἶναι μόνος καί ἀβοήθητος, παραμελημένος καί χαμένος, ἀλλά δοῦλος τοῦ Κυρίου. Ἡ ἀσθένεια ἀπό βάρος καί ντροπή καί ἐμπόδιο γίνεται μέσον ἐγγίσματος τοῦ Θεοῦ.

Π: Κάθε φορά μέσα σέ ἀντίστοιχες συνθήκες, πολλοί ἐπαναφέρουν τό γνωστό ἀφήγημα τῆς πίστες πού δῆθεν ἀντιστρατεύεται τήν ἐπιστήμη μένοντας ἀπολιθωμένη στό παρελθόν, ἐκμεταλλεῦόμενη τούς φόβους τῶν ἀνθρώπων. Τελικά, ποιό εἶναι τό μεθόριο πίστες – ἐπιστήμης;

Γ: Ἀπορῶ πῶς αὐτή ἡ ἀντίληψη δέν ἔχει ξεπερασθεῖ ἀκόμη. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει συστήσει καί λειτουργεῖ τόσες Ἐπιτροπές μέ συνεργάτες ποικίλων ἐπιστημονικῶν κλάδων. Γιά παράδειγμα, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καί ὄχι μόνο, ἔχει τήν Ἐπιτροπή Βιοηθικῆς μέ μέλη κληρικούς καί

έπιστήμονες. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει μεγάλη ἐπιστημονική ἐμπειρία, διότι στούς κόλπους της εἶχε καί ἔχει ἐπιστήμονες ἀγίους καί ἀνθρώπους πού γνωρίζουν νά συνδυάζουν γνήσια ὀρθόδοξη πίστη καί ἔρευνα.

Ἐξάλλου, τά πορίσματα τῆς ἐπιστήμης δέν παραθεωροῦνται ἀπό τήν πίστη, ἀλλά χρησιμοποιοῦνται. Ἀντιθέτως ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἡ ἔμπνευση τοῦ Θεοῦ καί τά πορίσματά της ἐπεκτείνουν τήν γνώση γιά τόν κόσμο καί τόν ἄνθρωπο καί συνεπικουροῦν στήν λύση πολλῶν προβλημάτων. Ἡ ἐπιστήμη ὅμως ἔχει τήν δυνατότητα τῆς διερεύνησης τοῦ κτιστοῦ, ὅπως λέμε στήν θεολογική γλῶσσα. Ἡ πίστη βλέπει τόν ἄνθρωπο μέσα ἀπό τό πρίσμα πού λέγεται Χριστός. Ὁ Χριστός εἶναι τό ἀρχέτυπο τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι Αὐτός πού καλεῖται ὁ ἄνθρωπος νά ὁμοιάσει καί ἔτσι νά καταξιωθεῖ ὑπαρκτικά.

Θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἐξαντλεῖ τίς δυνατότητες ἀναζήτησης στόν τρόπο πού ὑπάρχει τό κτιστό, ἐνῶ ἡ πίστη θέλει νά ἐμβαθύνει στή σχέση μέ τό πρόσωπο τοῦ ἀκτίστου Θεοῦ. Ὅταν ἡ ἐπιστήμη εἰσέρχεται στό ἄδυτο τοῦ ἀκτίστου καί αὐτή μπερδεύεται καί τούς ἀνθρώπους μπερδεύει. Ἀντίθετα ὅταν ἡ πίστη ἀπαιτήσῃ ἐκλογίκευση χάνει τήν ἐκστατική δυναμική τῆς σχέσης μέ τό ἄκτιστο καί ὑποβιβάζεται σέ ὅ,τι μπορεῖ νά ψηλαφήσῃ ἡ περιοριστικότητα τοῦ κτιστοῦ.

Π: Ὁ μακαριστός Γ. Αἰμιλιανός συχνά στούς λόγους του συμβούλευε «νά ἐνδιαφερόμαστε νά ἔχουμε ζωντανή σχέση μέ τόν Χριστό».

Γ: Ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός εἶχε καλές ρίζες καί βίωσε τήν προσωπική σχέση μέ τόν Χριστό ἀπό μικρός. Ἀφιέρωσε στόν Χριστό τόν ἑαυτό του καί κάθε ἰκμάδα τῆς ὑπαρξῆς του. Καί αὐτό μετά τό ἔκανε ἐπίκεντρο τῶν λόγων του. «Νά ἔχουμε ζωντανή σχέση μέ τόν Χριστό» σημαίνει νά βρεῖ ὁ ἄνθρωπος τήν χαρά καί τήν εὐγενική καταγωγή μαζί του καί νά ἀκολουθεῖ τά ἴχνη του στόν δρόμο τῆς λειτουργικῆς ζωῆς, στήν πάλη τῆς προσευχῆς καί στό δόσιμο τοῦ ἑαυτοῦ του ὑπέρ τῶν ἄλλων. Καθημερινά νά ἔχει ὁ Χριστός χῶρο μέσα του, νά ἔχει τόν λόγο στά λόγια, στίς σκέψεις, στά συναισθήματά του, στήν διαγωγή, στίς ἐκφράσεις του.

Ἡ ἐπιμονή σέ αὐτήν τήν προσπάθεια ἀνοίγει τόν οὐρανό καί ὁ Χριστός δέν εἶναι ἀπλῶς τό περιεχόμενο μιᾶς θρησκευτικῆς πίστεως, ἀλλά τό γεγονός μιᾶς ζωντανῆς σχέσης, γίνεται ὁ Χριστός μου.

Π: Ἄν σᾶς ρωτοῦσε ἓνας καλοπροαίρετος νέος ἄνθρωπος γιατί εἶναι ἐπίκαιρο καί σημαντικό γιά τήν ζωή του τό γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ στήν σημερινή ἐποχή, τί θά τοῦ ἀπαντούσατε;

Γ: Ἄν εἶχε τό κατάλληλο ὑπόβαθρο γνώσεως, θά τοῦ ἔλεγα τήν ἀλήθεια τῶν Πατέρων, ὅτι δηλαδή ὁ Θεός ἔγινε ἄνθρωπος, γιά νά γίνη ὁ ἄνθρωπος θεός κατά χάρη καί μετοχή. Ὁ ἴδιος μάλιστα ὁ ἐνανθρωπήσας Κύριος ἔδειξε ἐμπειρικά στόν ἄνθρωπο τόν δρόμο, τόν τρόπο καί τά μυστικά γιά τήν θέωση.

Ἄν ὅμως ἔπρεπε νά τοῦ μιλήσω γιά νά τόν ἀγγίξω κάτι, θά τοῦ ἀπαντοῦσα ὅτι ὁ Χριστός ἦλθε ἀνάμεσά μας ὡς ἓνας ἀπό μᾶς, γιά νά παραμένει πάντα σέ ὅλη τήν ζωή μας ἓνας πιστός, ἀκίνδυνος, ἀνιδιοτελής καί αἰώνιος φίλος. Ὁ Χριστός παραμένει φίλος καί μετά θάνατον. Εἶναι δέσμευση τοῦ Χριστοῦ σέ μᾶς ὁ λόγος Του «ὅτι ποτέ δέν θά σᾶς ἀφήσω μόνους, θά εἶμαι πάντα μαζί σας».

Επιμέλεια: Κλεάνθης Νιζάμης, Υπ. Διδάκτορας Ηθικής, MSc Βιολόγος, Θεολόγος.

[Δημοσιεύθηκε στο Περιοδικό «Παρεμβολή»](#)

Πηγή : <https://www.pemptousia.gr/>